

παντα τὰ ὀπωροφόρα δένδρα ἤνθησαν τὴν 26/7 ἀπριλίου, τὰ δὲ λείρια (lilas = πασχαλαί) τὴν 7/19. Τῷ 1893, αἱ μὲν ἄρμενικαὶ μηλέαι (βερυκοκχαί) ἤνθησαν ἤδη ἀπὸ τῆς 2/14 μαρτίου, αἱ κερασσεῖαι ἀπὸ τῆς 12/24 μαρτίου, τὰ λείρια ἀπὸ τῆς 24/5 ἀπριλίου, ἤτοι 20 ἡμέρας πρὸ τοῦ συνήθους, αἱ δὲ ἀκακίαι ἀπὸ τῆς 15/27, ἤτοι ἕνα μῆνα πρὸ τοῦ συνήθους.

Ὅπως δὲ πληρέστερον κατανοηθῶσι τ' ἀποτελέσματα τοῦ ἐκτάκτως μακροῦ ἡμῶν χειμῶνος ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν φυτῶν, σημειούμεθα ἐνταῦθα τὰς ἡμερομηνίας τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τοῖς προαστείαις ἀνθήσεως τῶν ὀπωροφόρων ἰδίᾳ δένδρων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο¹ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τῶν προηγουμένων ἐτῶν.

	Συνήθως ἐποχὴ ἀνθίσεως.	Ἀνθίσις τοῦ 1893.	Καθυστερήσις.
Ἀμυγδαλεῶν.	Φεβρουάριος.	Τέλη μαρτίου	Πλέον τοῦ μηνός.
Κερασεῶν, δαμασκνεῶν, βυσσινεῶν, ἄρμενικῶν μηλεῶν κτλ.	8—15 ² μαρτίου.	Ἀπὸ τῆς 10 ἀπριλίου καὶ ἔξῃς.	Ἐνδὲς μηνός.
Ροδακινεῶν.	15 μαρτίου.	Περὶ τὰς 15 ἀπριλίου.	Ἐνδὲς μηνός.
Κυδωνεῶν, μηλεῶν καὶ ἀπιῶν.	10 ἀπριλίου.	Περὶ τὰς 10 μαοῦ.	Ἐνδὲς μηνός.

Εἰς ταῦτα προσθετόν ὅτι ἐνῷ συνήθως ἡ ἀνθίσις τῶν πασχαλεῶν (lilas) ἄρχεται μετὰ τοῦ ἀπριλίου καὶ περατοῦται περὶ τὴν 10—15 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἤρξατο μολὶς τὴν 20 ἀπριλίου, ἔτι δὲ ὅτι ἐνῷ συνήθως ἡ ἀνθίσις τῆς ρόδου ἄρχεται ἀπὸ τῆς 15—20 ἀπριλίου, μολὶς σήμερον (28 μαῖου) κόπτονται ἐν τοῖς κήποις τῆς πόλεως τὰ πρῶτα ἐν ἀνοικτῷ ἀέρι ρόδα, τὰ δὲ τῶν Πριγκιπωνήσων, συνήθως προηγουμένων κατὰ 10 ἡμέρας ἕνεκα τοῦ θερμότερου ἐκείνων κλίματος, ἤρχισαν ἤδη κοπτόμενα ἀπὸ τῆς παρ' αὐτοῦ Κυριακῆς, ἐνῷ τὰ ἐκ τῶν κήπων τοῦ Βοσπόρου μολὶς θὰ δύνανται νὰ κοπῶσι μετὰ 10 ἡμέρας.

Ἀλλὰ πληρεστέην ἰδέαν τῆς μεταξὺ δυτικῆς Εὐρώπης (Γαλλίας) καὶ μεσημβρινοανατολικῆς (Κωνσταντινουπόλεως) ἀντιθέσεως λαμβάνει τις ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ μὲν κ. Renon, ἐν τῇ προμνησθείσῃ ἐκθέσει του, γράφει ἐκ τοῦ παραδείσου (pare) τοῦ Saint — Maur «ἔγω ἐν τῇ κήπῳ μου κεράσια σχεδὸν ὥριμα κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μηνός (ἀπριλίου)», παρ' ἡμῖν δὲ αἱ κερασσεῖαι μολὶς κατὰ τὰ μέσα τοῦ μαῖου ἀπέβηλον τὸ ἄνθος ὅτε ἤρξατο σχηματίζομενος ὁ καρπὸς (ἔδεσαν).

Ἐν γένει ἡ ἀνθίσις παρ' ἡμῖν ἐγένετο ἕνα περίπου μῆνα βραδύτερον τοῦ συνήθους, ἡ δὲ ὥριμάνσις τῶν καρπῶν ἐπιβραδυνήθη.

σεται περίπου κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα, προβλέπεται δὲ ἀφθονία καρπῶν καὶ ἰδίᾳ χαμαικεράσων, κατεστράφησαν ὅμως ὑπὸ τῶν τελευταίων βραχδείων βροχῶν ὁλοσχερῶς αἱ συγκομηταὶ τῶν λαχανικῶν καὶ τῶν νοπῶν ὁσπρίων.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. — Ἡ VALKYRIE, Λυρικὸν δράμα τρεῖς ἀκτῶν τοῦ «Richard Wagner» κατὰ μετάφρασιν τοῦ V. Wilde. — Τὰ ἔξοδα πρὸς ἐκτέλεσιν ἐνδὲς μελοδράματος. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Τῇ παρασκευῇ, 30/12 μαῖου, ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν Παρισίοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Μεγάλου-Μελοδράματος τὸ ἔργον τοῦ Ριχάρδου Βάγνερ, ὅπερ ἐπιγράφεται Ἡ Valkyrie (Die Walküre), ἀποτελεῖ δὲ τὸ δευτέρον δράμα τῆς μεγάλης τετραλογίας τοῦ μελοποιῦ τε καὶ ἐποποιῦ, τοῦ Δακτυλίου τοῦ Nibelung, συνισταμένου δὲ ἐκ τοῦ Χρυσοῦ τοῦ Ρήνου (Das Rheingold), τῆς Valkyrie, τοῦ Siegfried καὶ τοῦ Λυκόφωτος τῶν θεῶν (Goetterdämmerung). Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου τούτου ἐστὶ τὸ ὀπουδαιότατον θεατρικὸν γεγονός ἐν Παρισίοις, ἐφ' ᾧ καὶ ἐνομίσαμεν, καίπερ τῶν σπηλῶν τούτων τῷ ἄνευ μέλους δράματι τεταγμένων, ἵνα βραχέα τινὰ περὶ αὐτοῦ εἰπωμεν. Ἀποδίδεται δὲ μεγάλη σημασία εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Valkyrie, διότι ἐκ τῆς ὑποδοχῆς, ἥς αὕτη ἔτυχε, φανεροῦται ὅτι ὁ γερμανὸς μελοποιός, ὁ τῇ 1/13 μαρτίου τοῦ 1861 συρρικθεὶς, ἐγκαθιδρύεται ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτεύουσῃ, ὅτι οὐκ εἰς μακρὸν χρόνον, ἥδη μετὰ τὸν Lohengrin, οὐ ἡ ἐκτέλεσις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ αὐτῷ θεάτρῳ προὐκάλεσε μὲν ἐπεισόδια, ἐπέτυχεν ὅμως, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Valkyrie, ἐκτελεσθῆσεται ἐπίσης καὶ τὸ τότε συρικθὲν ἔργον τοῦ ἐκ Λειψίας ποιητοῦ ὁ Tannhaeuser. Τοῦτο δὲ φαίνεται ἐπιθυμοῦσα καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Βάγνερ, ἐφ' ᾧ καὶ ἀρνεῖται νὰ παράσῃ τὴν ἀδειαν πρὸς διδασκαλίαν ἑτέρων ἔργων αὐτοῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ Μελοδράματι πρὸ τῆς διδασκαλίας τοῦ Tannhaeuser.

Ἡ Valkyrie, ὡς καὶ πᾶσα ἡ τετραλογία, εἰς ἣν ἀνήκει αὕτη, ἐλήφθη ἐκ τῆς γερμανικῆς Ἰλιάδος τοῦ μέσου αἰῶνος, τῆς μεγάλης ἐποποιίας τῶν Nibelungen, ἐν ᾗ θεοὶ ὡς παρ' Ὀμήρῳ παρίστανται ταττόμενοι κατὰ ἡ ὑπὲρ ἀνθρώπων καὶ ἥς ἡρώες τινες παρεβλήθησαν πρὸς τοιοῦτους τῆς Ἰλιάδος ἢ πρὸς ἄλλα μυθολογικὰ πρόσωπα, ὡς ἡ Valkyrie αὕτη πρὸς τὴν Ἀταλάντην, ἣν ἐνίκησεν Ἰππομένης. Ἐκ τῆς ἐποποιίας δὲ ταύτης ὁ Βάγνερ, ὥςπερ ἐκ τοῦ Ὀμήρου οἱ δραματικοὶ τῆς ἀρχαιότητος, συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ὅτι οἱ μῦθοι μᾶλλον προσήκουσι τῷ δράματι, ἐποίησε τὴν τετραλογίαν τοῦ Δακτυλίου τῶν Nibelungen, ἥς τὸ πρῶτον μέρος, ὁ Χρυσὸς τοῦ Ρήνου, ἐστὶν ὁ πρόλογος. Ἀλλ' ὁ Βάγνερ οὐ μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψὶν τοῦ δράματος ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὶν τοῦ μέλους τείνει πρὸς τὴν ἀρχαιότητα, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἐξῆς ἐγένετο παρατήρησις ὑπὸ γνωστοῦ συγγραφέως: «Ἀπὸ τοῦ

1) Τὰς πληροφορίας ταύτας ἐλάβομεν παρὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν φίλου καὶ ἀξιολόγου παρ' ἡμῖν ἀνθοκόμου, κτλ., κ. Ε. Σαπουντζάκη, εἰς ὃν ἐκφράζομεν διὰ τοῦτο τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν.

2) Αἱ μηνολογίαι εἶνε κατὰ τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

IZ' αἰῶνος πᾶσαι αἱ μεταρρυθμίσεις ἐν τῷ μελοδράματι τείνουσιν ὅπως πλησιάζωσι τὸ ἰδανικὸν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Ὁ Gluck καὶ ὁ Βάγνερ εἰσὶν ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ὁπαδοὶ τῶν ἀρχαίων. Ὁ τελευταῖος δὲν συνενεοῖ ἐν ἑαυτῷ τὸν ποιητὴν τοῦ δράματος καὶ τὸν μελοποιόν· Ἀνευρίσκομεν ἐν τούτῳ τὴν ἐξῆς ἀρχὴν πανταχοῦ ἐφαρμοζομένην· ἡ τέχνη τοῦ ἀπομεμακρυσμένου παρελθόντος ἐστὶ τὸ πρόγραμμα τῆς τέχνης τοῦ μέλλοντος. Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς παίζει διὰ τῶν λέξεων τέχνης τοῦ μέλλοντος, διότι, ὡς γνωστόν, ἡ τέχνη τοῦ Βάγνερ, ἡ μουσικὴ αὐτοῦ καὶ τῶν ὁπαδῶν καὶ θαυμαστῶν αὐτοῦ, καλεῖται τέχνη τοῦ μέλλοντος (art de l'avenir), καθ' ἣν «ἡ μουσικὴ εἶνε γυνὴ» ὁφείλουσα ὑπακοῇ τῷ ἔρει. «Ἡ μουσικὴ εἶνε γυνή, λέγει αὐτὸς ὁ Βάγνερ, εἶνε ἔρω, τὸ μόνον δ' ἔργον αὐτῆς εἶνε τὸ ἀγαπᾶν καὶ ἐγκαταλείπεσθαι ἀνεπιφυλάκτως ἐκείνῳ ὃν αὐτὴ ἐξελέξατο».

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Μεγάλου Μελοδράματος συνελθὼν τῷ διαπρεπεί γερμανῷ ὀξυφώνῳ Van Dyck χάριν τῆς *Valkyrie*, ἀλλ' ἡ κριτικὴ οὐκ εὐμενῶς ἐξεφράσθη περὶ αὐτοῦ. Ἰδοὺ τί ὁ κριτικὸς τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων εἶπε· «Περὶ δὲ τοῦ Van Dyck, δὲν γινώσκω πῶς ψάλλει γερμανιστί, γαλλιστί δὲν προφέρει τὰς λέξεις καὶ στερεῖται ὕψους, ὡς πάντοτε. Τὸ Μελοδράμα ἔχει κρείττονας αὐτοῦ ἀοιδοὺς».

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ μελοδράματος σημειούμεθα ὅτι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς *Salammbô* ἐδαπανήθησαν χάριν τῶν σκηνογραφῶν, τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων φρ. 275,000. Χάριν τῆς *Africaine* ἐδαπανήθησαν 300,000 φράγκων, διὰ τὸ πλοῖον μόνον ἐδαπανήθησαν 95,000 φράγκων.

ΧΡΟΝΙΚΑ — Ἡ ἐπιτροπὴ, ἥτις ὥρισθη πρὸς μεταρρυθμίσιν τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Παρίσις Ὁδείου (Conservatoire) τῆς μουσικῆς καὶ ἀπαγγελίας, συνέταξε τὸν νέον κανονισμόν. Κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον «τὸ Ἐθνικὸν Ὁδεῖον τῆς μουσικῆς καὶ ἀπαγγελίας ἱδρύται πρὸς δωρεὰν διδασκαλίαν τῆς φωνητικῆς καὶ ὁργανικῆς μουσικῆς καὶ τῆς δραματικῆς καὶ λυρικῆς ἀπαγγελίας». Διὰ τοῦ δευτέρου ἄρθρου ὁρίζονται τὰ τμήματα τῆς διδασκαλίας ἐξ ὧν τὰ τῆς ἀπαγγελίας ἐνέχουσι τὰς· ἀνάγνωσιν ὑψηλοφώνως, λόγον (diction) καὶ δραματικὴν ἀπαγγελίαν (declamation), δραματικὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν. Θὰ ἐπιθλήπῃ δὲ ἀνώτερον συμβούλιον, ὃ τὰ μέλη θὰ διορίζονται ὑπουργικῶς διατάγματι καὶ ὅπερ θὰ προσδρεύηται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ὁραίων τεχνῶν ἢ τοῦ διευθυντοῦ τῶν ὁραίων τεχνῶν. Τὸ συμβούλιον τοῦτο διαιρεθῆσεται εἰς δύο τμήματα, τὸ τῶν μουσικῶν σπουδῶν καὶ τὸ τῶν δραματικῶν. Τὸ τελευταῖον δὲ τμήμα ἀποτελεσθήσεται ὑπὸ ἐξ συγγραφέων, κριτικῶν ἢ δραματικῶν καλλιτεχνῶν (artistes) ἐκλεγομένων ἐξω τοῦ Ὁδείου καὶ δύο καθηγητῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν συνα ἐλθόντων αὐτῶν.

— Ἡ νέα θερινὴ περίοδος τοῦ θεάτρου τοῦ Λονδίνου ἤρξατο ἤδη. Κατήρξατο δ' αὐτῆς τὸ ἰταλικὸν μελοδράμα τοῦ Covent-Garden. Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου Harris, τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ, προσληφθεῖσι καλλιτέχναις καταλέγονται οἱ ἀδελφοὶ Reszké, ὃν ὁ εἰς ἔξοχος ὑψίφωνος, ὁ Victor Maurel, καὶ αἱ κυραὶ Melba καὶ Eames. Ἐπίσης ἐποιήσατο ἐνάρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ τὸ Λυρικὸν Θέατρον, ἐν ᾧ διδάσκει ἡ διαπρεπὴς ἰταλὶς καλλιτέχνης κ. Duse, ἥτις, ὡς γνωστόν, ὑπο-

δύεται πρόσωπα τῆς Σάρρας Bernhardt, ὅσον τὴν *Fédora*, *Tosca*, *Dame aux Camélias* κτλ. Κατὰ δὲ τὸν ἰούλιον ἡ Γαλλικὴ-Κομωδία ἐν σώματι μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσαν, ὅπερ δὲν ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1879. Ἐν Λονδίῳ διατρίβουσι δέκα καὶ τρεῖς χιλιάδες Γάλλων, οὐ μόνον δ' οὗτοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἄγγλοι θὰ πληρῶσι τὸ θέατρον τοῦ Drury-Lane καθ' ἐκάστην.

— Ἡ Αὐστριακὴ, ἡ κομωδία τοῦ Maurice Donnay, περὶ τῆς ἐποιήσεως λόγον ἐν προτέρῳ Ἐπιθεωρήσει, ἐδιδάχθη κατ' αὐτὰς ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Βρυξελλῶν *Galleries* μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας.

— Ἡ *Reine Juana* τοῦ Κρητὸς Ἀλεξάνδρου Παρώδη ἐξακολουθεῖ διδασκόμενη ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κομωδίᾳ, ἐν ᾗ ἐπίσης διδάσκειται ἀπὸ πολλοῦ ἡ παλαιὰ κομωδία, ἡ διδασκόμενα τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1861, *Les Éffrontés* τοῦ Αἰμ. Augier.

— Τὸ Σικάγον εἶνε ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει, ἐπομένως δυσνάμεθα νὰ ρίψωμεν ἐν βλέμμα καὶ εἰς τὰ θεατρικὰ αὐτοῦ· θὰ εὗρωμεν κατὰ νόστιμον. Ἰδοὺ ἐν. Ἐν τῷ θεάτρῳ Mac Vicker ὁ χορὸς τῶν ὁρχηστρίδων προσέθη εἰς ἀπεργίαν, ἀπαιτῶν αὐξήσιν 2 δολλαρίων καθ' ἑβδομάδα δι' ἕκαστον ζεύγος ποδῶν. Αἱ δυστυχεῖς νεάνιδες, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν χορὸν τοῦτον, λαμβάνουσιν ἐξ δολλαρίων καθ' ἑβδομάδα, ἥτοι 30 φρ., ὑποχρεοῦνται δὲ νὰ γρῶνται καθ' ἐκάστην ἐσπέραν μὴ λογιζομένων τῶν προγυμνάσεων. Τούτων ἕνεκα αἱ ἑκατὸν δώδεκα ὁρχηστρίδες, καθ' ἣν στιγμὴν προῖκετο νὰ ἀναπετασθῇ ἡ αὐλαία, περιεκύκλωσαν τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάσου καὶ ἐθίλωσαν αὐτῷ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν περὶ ἀπεργίας. Πᾶσα παράκλησις, ἀπειλὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ἀπέβησαν μάταια. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τὸ δημόσιον ἐξεδήλου τὴν ἀνυπομονήσαν αὐτοῦ διὰ θερμῶς, διότι ἡ ἐν τῇ σκηνῇ σκηνὴ ὑπὲρ τὴν ὥραν διήρκεσεν, ἐπὶ τέλους δὲ ὁ διευθυντὴς ἐνέδωκεν.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο γνωστὸν καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων θεάτρων ὁρχηστρίδας, αἵτινες πᾶσαι προῖκετο νὰ προβῶσιν ἐπίσης εἰς ἀπεργίαν. Αὐτὰ εἰς τὸ Σικάγον!

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Τὸ νέον ὑπὸ τὸν κ. Σωτηρόπουλον ὑπουργεῖον, ὑπὸ τῶν ἀρίστων προθέσεων ἐμφερούμενον, πᾶσαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ συγκεντροῖ εἰς τὸ προπαρασκευάσαι τὴν ὁδὸν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου, ἐφ' ᾧ ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ἐξευρέσεως τοῦ μέσου, δι' οὗ ἀνευ δεινώσεως τῆς ἐνεστώσης οἰκονομικῆς κρίσεως θὰ κατάρθου ἐν καιρῷ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσεχεῖς πρὸς τοὺς ξένους πιστωτὰς ὑποχρεώσεις τοῦ κράτους, αἱ δὲ δηλώσεις αὐτοῦ περὶ ἀποφάσεως τοῦ μὴ ἀναστατῶσαι κατὰ τὰ συνήθως ἐν ταῖς κυβερνητικαῖς μεταβολαῖς γινόμενα πᾶσαν τὴν ὑπαλλήλιν, ἀλλ' ἐπιδιδῶσαι ἀποκλειστικῶς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ, ἥτοι τὴν οἰκονομικὴν τῆς χώρας ἀνόρθωσιν, ἐπικυροῦσι τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ὥς συνελάβομεν περὶ τῶν διαδόχων τοῦ κ. Τρικούπη.